

Mødet den 24. Juni 1915.

Fraværende: Harald Jensen, Lehmann og Magnus Nielsen.

1. (J. Nr. 23⁴—1915). Beretning om **Hjælpekassens Virksomhed i 1914—15.**

Toges til Efterretning.

2. (J. Nr. 149—1915). Meddelelse fra Læge Frk. Ida Vogel om, at hun fraflytter Byen og derfor ønsker at afgive sin Stilling som **visiterende Læge** fra 1. Juli 1915.

Toges til Efterretning.

3. (J. Nr. 145—1915). **Snekastningsregnskabet for 1914—15.**

Toges til Efterretning.

4. (J. Nr. 126—1915). Skrivelse af 1. Juni 1915 fra Indenrigsministeriet vedrørende »**Forslag til Lov om Lukning om Aftenen af Butikker og Lagere, om Siddepladser i Butikker m. v.**«.

Formanden foreslog at udsætte Sagen for at indhente Erklæring fra Handelsmedhjælpernes Organisation.

Udsattes.

5. (J. Nr. 154—1915). Indstilling fra Skoleudvalget om, at det i 1914 i Skolemulkter indkomne Beløb, 420 Kr., udbetales til Foreningen »**Kunsten i Skolen**«.

Indstillingen vedtoges.

6. 2. Behandling af Indstilling fra Slagtehusudvalget om:

- a. (J. Nr. 146—1915). Bevilling af indtil 3000 Kr. til **Opførelse af en Staldbygning paa Kvægtorvet**, og
- b. (J. Nr. 147—1915). Bevilling af 1000 Kr. til **Opførelse af en Automobilgarage paa Kvægtorvet**.

Formanden meddelte, at Budgetudvalget indstillede at afholde Udgiften paa Indtægtskonto III h 4 Nr. 309 paa indeværende Aars Budget.

Simonsen henstillede at give Slagtehusudvalget Lov til at udbyde Arbejdet til 4—5 Haandværksmestre i Stedet for i offentlig Licitation.

N. Joh. Laursen ønskede oplyst, om hver Lejer af Rum i Bilgaragen skulde give 50 Kr. i aarlig Leje, hvilket ikke helt fremgik af Indstillingen.

Simonsen bekræftede, at hver Lejer skulde betale 50 Kr. i aarlig Leje, hvilket Taleren udtrykkelig havde gjort opmærksom paa ved Sagens 1. Behandling.

P. Petersen fandt det lidt vanskeligt at afgøre, hvilke Mestre der skulde have Lov til at deltage i Konkurrencen, og vilde derfor, og fordi alle burde have samme Ret, foreslaa, at Arbejdet blev udbudt i offentlig Licitation.

Marthin Hansen udtalte, at Udvalget ikke ønskede offentlig Licitation, fordi det mente at faa Arbejdet udført billigere, hvis det kun blev udbudt til 4—5 Mestre.

Simonsen fremhævede, at hele Udvalget var enigt om at anbefale, at Arbejdet kun blev udbudt til 4—5 Mestre. De fleste Mestre kunde vel udføre Arbejdet tilfredsstillende, men man havde Erfaring for, at der var visse Fordele ved at ud-

byde Arbejdet til en Kreds i Stedet for i offentlig Licitation. Mestrene skelnede selv imellem de 2 Slags Licitationer, og det var ikke forbudt dem at give Tilbud ved den Slags Licitationer, som Udvalget ønskede.

M i k a e l J o h a n s e n vilde være tilbøjelig til at slutte sig til Hr. P. Petersens Mening, hvis det ikke kunde godtgøres, at der var absolute Fordele ved at undlade offentlig Licitation.

J a k o b J e n s e n troede, at den af Udvalget anbefalede Fremgangsmaade vilde være den mest praktiske i dette Tilfælde. Dersom det havde været et større Arbejde, vilde Taleren have foretrukket offentlig Licitation, hvis Byraadet da ikke selv vilde udføre Arbejdet.

S i m o n s e n bemærkede, at hvis man udbød dette lille Arbejde i offentlig Licitation, vilde man næsten være nødt til at antage det laveste Tilbud, hvilket maaske ikke vilde være saa heldigt. Havde det været et større Arbejde, vilde Taleren have anbefalet offentlig Licitation, dersom Byraadet ikke vilde have foretrukket selv at lade Arbejdet udføre. Dersom Byraadet tiltraadte Tanken om at udvide Restaurationen, var Udvalget enigt om ogsaa for dette Arbejdes Vedkommende at anmode om Tilladelse til at udbyde Arbejdet til en Kreds af Mestre. Da Restaurationen sidste Gang blev udvidet, indhentede det daværende Udvalg Tilbud fra 5 Mestre, og det laveste Tilbud var paa 14000 Kr. Skønt det blev oplyst i Byraadet, at Arbejdet vilde blive ca. 3000 Kr. dyrere, hvis det skulde udbydes i offentlig Licitation, forkastede Byraadet dog Udvalgets Indstilling, og Arbejdet blev udbudt i offentlig Licitation, hvorefter det, saaledes som Udvalget havde forudsagt, kom til koste 17000 Kr.

P. P e t e r s e n havde fornylig haft med Dragonkasernens Istandsættelse efter Branden at gøre og var overbevist om, at man havde faaet Arbejdet herved meget billigere udført ved den stedfundne offentlige Licitation, end hvis man kun havde henvendt sig til nogle faa Mestre. Det var ikke let at afgøre, om Arbejdet skulde kaldes lille eller større. For Tiden vilde de fleste Mestre vist gerne tage et Arbejde som det paa Kvægtorvet med. Det var forkasteligt ikke at give alle Lov til at give Tilbud.

C h r i s t e n s e n vilde i al Almindelighed foretrække offentlig Licitation, hvis man da ikke kunde komme helt bort fra Licitationsvæsenet, men syntes ikke, at der ved mindre Arbejder som det ommeldte var Anledning til at sætte saa stort et Apparat som en offentlig Licitation i Gang. Ved Belysningsvæsenet henvendte man sig altid til nogle faa Mestre, naar man skulde have mindre Arbejder udført.

Indstillingen vedtoges, og Udvalget bemyndigedes til at udbyde Arbejdet underhaanden.

7. (J. Nr. 82—1915). Andragende fra Elektrikernes Fagforening om, at der maa blive bevilget **Laan til private til Installation af elektriske Ledninger for at afhjælpe Arbejdsløsheden** i Faget.

Fra Udvalget for Belysningsvæsenet forelaa Meddelelse om, at det fastholdt sin Indstilling af 14. Maj om, at der ikke bevilges den Slags Laan.

Indstillingen vedtoges.

8. (J. Nr. 52—1915). Indstilling fra Udvalget for Belysningsvæsenet om, at der stilles indtil 15000 Kr. til Raadighed til **Udlaan til Installation af elektriske Ledninger i Ejendomme paa Christiansbjerg og Kathrinebjerg**.

Møller forelagde Indstillingen med Bemærkning om, at Udlaanene skulde forrentes med 5 % p. A. og afdrages i 6 Aar, samt at Udvalget under den nuværende Situation ikke vilde komme med yderligere Forslag i den Retning. Man havde ment det forsvarligt at gaa med for Christiansbjergs og Kathrinebjergs Vedkommende, da det kunde siges, at der ikke var Kabel derop, den Gang der var Penge til Disposition.

Mikael Johansen bemærkede, at det i Budgetudvalget var blevet oplyst, at de omtalte Installationer kunde udføres for 8000 Kr., uagtet Belysningsudvalget i sin tidligere Indstilling havde ment 20000 Kr. og nu indstillede at anvende 15000 Kr. Saa modstridende Oplysninger var vildledende for Byraadet, som maatte forlange, at der blev gjort ordentlig Rede for Sagerne. Iøvrigt havde Taleren intet imod at tiltræde Indstillingen.

Mousten meddelte, at det var ham, som i Budgetudvalget havde sagt, at Installationerne kunde foretages for 8000 Kr. Med de Stik, der skulde foretages, vilde Udgiften dog nok komme op paa 13000 Kr.

Møller troede nok, at 8000 Kr. vilde slaa til for de Ejendomme, der forelaa Andragende om, men da det kunde forudsættes, at en Del af de øvrige ca. 40 Ejendomme ogsaa ønskede elektrisk Lys, regnede Belysningsvæsenets Ledelse med en Udgift paa 15000 Kr.

Jakob Jensen fandt det rigtigt at bevilge saa stort et Beløb, at alle Ejendommene deroppe kunde faa elektrisk Lys. De Penge, der ikke blev brugt, gik jo tilbage i Kommunens Kasse. Taleren anbefalede Indstillingen.

N. Joh. Laursen vilde stemme for Indstillingen, men vilde saa ikke være med til at gaa

videre med disse Udlaan, fordi han ansaa det for tvivlsomt, om de var en kommunal Opgave. Sagen kunde nok ordnes paa anden Maade. Vilde Grundejerne deroppe slutte sig sammen, kunde de let sætte det igennem.

J a k o b J e n s e n var forbavset over at høre Hr. N. Joh. Laursens Udtalelse, da Hr. Laursen jo netop havde været en varm Forsvarer for disse Udlaan, da Byraadet begyndte dermed.

Indstillingen vedtages.

9. (J. Nr. 165—1915). Indstilling fra Udvalget for Belysningsvæsenet om, at **Gasprisen** fra 1. Juli 1915 forhøjes med 1 Øre pr. m³ til 13 Øre pr. m³ Kogegas og til 15 Øre pr. m³ Lysgas med den sædvanlige Overpris af 1 Øre pr. m³ for Gas solgt gennem Automatmaaler.

Mø l l e r antog, at Forslaget ikke kom uventet for Byraadet. Fra nu af og til 1. April 1916 skulde der bruges ca. 20000 Tons Kul, som man havde købt til gennemsnitlig 31,85 Kr. pr. Ton, medens den budgetterede Pris kun var 19 Kr. Der vilde derved fremkomme et Underskud paa 253740 Kr., som maatte indvindes ved en Forhøjelse af Priserne paa Gas og Kokes. Efter Udvalgets Mening kunde man nøjes med en Forhøjelse af Gasprisen paa 1 Øre, Resten vilde saa blive dækket ved Kokesprisen, som nu var blevet forhøjet saa meget, at det neppe vilde blive nødvendigt at forhøje den yderligere paa denne Side af 1. November. Selvfølgelig vilde Prisen for den Gas, der solgtes til Vejlby, blive forhøjet i samme Omfang, hvilket Kontrakten berettigede til. I Foraaret 1914 havde Belysningsvæsenet købt sit Forbrug af Kul indtil 1. Juli 1915 for 16 s 10 d pr. Ton leveret cif Aarhus, men da Krigen udbrød, meddelte det engelske Firma, at det ikke kunde overholde Kon-

trakten med cif Levering, men vilde levere Kullene for 12 s 7 d fob engelsk Havn. Belysningsvæsenet maatte saa selv fragte Kullene hertil, hvilket var sket først for 7 s 6 d à 10 s pr. Ton, senere efter Overenskomst med et svensk Rederi for 6 s 3 d pr. Ton. Tilførselen havde i nogen Tid paa Grund af forskellige Uheld været uregelmæssig, saaledes at man i Mellemtiden havde maattet fragte Dampere til højere Priser, men Rederiet havde indhentet det forsømte og i et og alt overholdt sin Kontrakt. Den billige Fragtpris, man saaledes havde opnaaet, havde bevirket, at Aarhus Belysningsvæsen havde kunnet holde en billigere Gas- og Kokespris end noget andet Værk. I København havde Kokesprisen saaledes hele Vinteren været 1,75 Kr., medens den her først den 12. Maj var kommet op paa 1,75 Kr. Gassen var ligeledes billigere end i de aller fleste Byer. Sluttelig anbefalede Taleren Indstillingen.

Simonsen udtalte, at man ikke vilde kunne komme uden om den foreslaaede Forhøjelse, og at der fra Talerens Partis Side intet var i Vejen for at gaa med til den. Ved Budgetbehandlingen havde Socialdemokraterne udtalt, at de, hvis Forholdene krævede det, kunde gaa med til at forhøje Gasprisen. Den da skete Forhøjelse var imidlertid overflødig og kunde have været undgaaet. Om en Forhøjelse med 1 Øre nu var passende eller ej, var vanskeligt at sige, men efter de givne Oplysninger kunde Forhøjelsen vel neppe være væsentlig mindre, idet man vel vilde beholde Fordele ved den halve Øres Forhøjelse i Foraaret, saaledes at den inddirekte Beskatning blev bibeholdt.

Møller kunde ikke erkende, at den ved Budgetbehandlingen foretagne Forhøjelse af Gasprisen

var unødvendig. Et Værk, som stod i ca. 4 Million Kroner, burde give et passende Overskud, hvad man nu var naaet til. Naar Udgifterne stadig steg, maatte man ogsaa faa Indtægterne til at stige. Udgifterne til Fattigvæsen, Alderdomsunderstøttelse, Skolevæsen o. s. v. blev større og større, og det maatte der søges Dækning for. Skulde det hele tages gennem den direkte Skat, vilde de, der betalte de store Skatter, let forsvinde fra Byen. De indirekte Skatter maatte stige sammen med de direkte.

Christensen anbefalede Indstillingen, som han var gaaet med til af Hensyn til det lagte Budget. Det var neppe heldigt ved enhver Lejlighed at tale om de Folk, som flyttede fra Kommunen, idet man derved i nogen Grad gav de Folk Medhold i, at de flyttede. Det Forhold burde der tales noget mere sagte om, for selv om Skatteprocenten blev 1 % lavere, end den ellers vilde være blevet, flyttede de alligevel ud. Byraadets Flertal ønskede indirekte Beskatning for at holde Skatteprocenten nede, saa det nyttede ikke at diskutere den Sag.

Simonsen havde ikke haft til Hensigt at rejse nogen Diskussion om den indirekte Beskatning, som Hr. Møller nu havde erkendt, at hans Gruppe ønskede for at skaffe Dækning for de Krav, der stilledes til Alderdomsunderstøttelsen, Skolevæsenet o. s. v. Efter Talerens Mening var en Forhøjelse af Gasprisen urigtig, naar den tilsigtede Beskatning, fordi den virkede helt ned og kom de store tilgode. Taleren havde kun villet fastslaa, at Socialdemokraterne aldrig havde nægtet at være med til at forhøje Gasprisen, naar Hensigten var at faa Gasværket til at bære sig. At nøjes med $\frac{1}{2}$ Øres Forhøjelse denne Gang vilde

næppe være forsvarligt, da den halve Øre, der blev lagt paa ved Budgetbehandlingen, var brugt til Skattelettelse. Man var desværre nødsaget til at regne med, at den var soldet op.

N. J o h. L a u r s e n troede ikke, at Diskussionen var blevet rejst, hvis Hr. Simonsen havde nøjedes med at sige, at han vilde stemme for Forhøjelsen. Da Diskussionen nu var rejst, vilde Taleren sige, at den samme Diskussion ogsaa var blevet rejst i andre Byer, og at man flere Steder, hvor Socialdemokraterne havde Flertal i Byraadet, havde fundet det rigtigt at forhøje de indirekte Skatter. Hvor Socialdemokraterne var i Mindretal, havde de derimod været imod saadan Forhøjelse. Dette saa ud, som om man fra den Side gerne tog imod de indirekte Skatter, hvor man selv havde Ansvaret, men brugte dem til Agitation, hvor man var i Mindretal. Af saadanne Byer skulde Taleren nævne Silkeborg og Nyborg og af Byer, hvor Stillingen var som i Aarhus, Kolding.

V e t l i skulde gerne anerkende Belysningsudvalgets Bestræbelser for at skaffe billige Kul, men forstod dog ikke, at Udvalget ikke ved Lægningen af Budgettet havde sørget for at faa den budgetterede Kulpris noget nærmere Virkeligheden. Ligesom ved Budgetbehandlingen vilde Taleren henstille at indskrænke Gadebelysningen, hvorved der sikkert let vilde kunne spares en halv Snes Tusinde Kroner.

M i k a e l J o h a n s e n vilde henstille, at man kun holdt Budgetbehandling een Gang om Aaret. Taleren kunde ganske slutte sig til Hr. Vetlis Anskuelse med Hensyn til Gadebelysningen. I Juni Maaned behøvede man slet ingen Gadebelysning.

Simonsen fandt det ganske unødvendigt af Hr. N. Joh. Laursen at blande andre Byraad ind i Sagen. I de af Hr. Laursen nævnte Byraad havde de konservative Flertal ligesom her, og her kunde det med Tal godtgøres, at Socialdemokraterne ikke havde forlangt andet, end at Belysningsvæsenets Overskud skulde holdes ved den Grænse, som de selv i 4 Aar havde holdt det.

Møller udtalte, at Ønsket om Indskrækning af Gadebelysningen allerede var opfyldt, idet Lygterne ikke blev tændt før Kl. 10¹/₂ og deres Antal var indskrænket. Naar Hr. Vetli mente, at der derved kunde spares en halv Snes Tusinde Kroner, var Hr. Vetli dog vist vel højt oppe. Da Budgettet blev lagt, var det ikke godt at vide, at Kulprisen skulde komme saa højt op, som Tilfældet var blevet. Man havde købt Kul for 17 Kr. og budgetterede dem til 19 Kr. Og navnlig kunde man ikke forudse, at Fragterne skulde stige saa ganske abnormt.

Christensen spurgte Hr. N. Joh. Laursen, hvor stort Overskuddene af Gasværkerne var i de 3 Byer, han havde nævnt. Vidste Hr. Laursen det ikke, kunde Taleren skaffe ham det at vide. I de 3 Byer havde Socialdemokraterne ikke Flertal i Byraadene.

Indstillingen vedtoges.

10. (J. Nr. 148—1915). Andragende fra Aarhus Sejlklub om Bevilling af et Beløb til **Præmier til en Kapsejlad** den 9., 10. og 11. Juli.

Formanden bemærkede, at Budgetudvalget indstillede at bevilge 100 Kr. ligesom sidste Aar. Kapsejladsen vilde blive betydeligt større end sædvanlig, idet den foruden Aarhus Sejlklub vilde komme til at omfatte Landets største Sejlklub og de sydjydske Klubber, saa der vilde efter Talerens

Mening være god Grund til at bevilge 150 Kr., men Budgetudvalgets Flertal mente, at man skulde nøjes med 100 Kr. som i Fjor.

Indstillingen vedtoges.

11. Andragende om **Dispensation fra Bygningslovens § 21** for:

a. (J. Nr. 2⁵⁴—1915). Østergade 50.

b. (J. Nr. 2⁵⁵—1915). Jægergaardsvej 51—53.

Anbefalede.

12. (J. Nr. 2⁵⁶—1915). Andragende om **Dispensation fra Bygningslovens §§ 21 og 24** for Ny Munkegade 1.

Anbefalede.

13. (J. Nr. 104—1915). Sagen angaaende **Ændring af de i Sygehusregulativets § 10 anførte Takster.**

Formanden udtalte, at Beslutningen om Forhøjelse af Sygehustaksterne havde medført, at man maatte søge Justitsministeriets Approbation paa Ændring af Sygehusregulativet. Justitsministeriet havde da gennem Indenrigsministeriet indhentet Erklæring fra Sygekasseinspektøren, som henstillede til Ministeriet ikke at approbere højere Takster end de for de øvrige Sygehuse i Aarhus Amt gældende, saaledes at Taksten for Sygekassepatienters Vedkommende ikke kom over 1 Kr. daglig. Fra Sygehusudvalget forelaa Oplysning om, at Mindreindtægten paa Hospitalets Budget for 1915—16 vilde blive 2580 Kr., hvis Betalingen for Sygekassepatienter ikke blev mere end 1 Kr. Budgetudvalgets Flertal indstillede at svare Ministeriet, at da 1 Kr. 10 Øre maatte anses for at være en lav Pris, og da Amtssygehusene nu ogsaa havde forhøjet Betalingen, mente man at maatte fastholde den engang fastsatte Betaling ogsaa for Sygekassernes Vedkommende.

Mousten meddelte, at Sygehusudvalget ingen bestemt Indstilling havde gjort, fordi Sagen for nylig var blevet afgjort. Talerens Parti havde stemt for, at Taksten for Sygekassepatienter ikke skulde forhøjes, fordi man vidste, at Sygekasserne var daarligt stillede i Forvejen. Hr. Niels Jensen og Taleren var vedblivende af samme Mening og anbefalede, at man blev staaende ved 1 Kr., hvorved Taksten dog blev 15 Øre højere end tidligere, og hvorved Sygekassernes Merudgift blev 6000 Kr.

Mikael Johansen kunde anbefale Flertallets Indstilling ogsaa af den Grund, at han ikke ønskede, at Sygekasseinspektøren skulde gribe ind i det kommunale Selvstyre.

Budgetudvalgets Flertals Indstilling vedtoges.

14. (J. Nr. 122—1915). Fra Slagtehusudvalget forelaa **Tegninger og Overslag til en Udvidelse af Restaurationen paa Kvægtorvet.**

Simonsen forelagde Planer og Overslag og beskrev Udvidelsen. Udvalget havde forlangt Overslaget beregnet saaledes, at der ingen Overskridelse vilde blive, og Arkitektens Overslag havde hidtil holdt. Stadsingeniørens Overslag over Ingeniørarbejderne var blevet saa høj, at Udgiften ialt vilde blive 70 Kr. højere end de 10000 Kr., der havde været Tale om, men der var dog Sandsynlighed for, at man vilde kunne nøjes med dette Beløb. Skulde der imidlertid medgaa lidt mere, vilde Udvalget bede om, at det overskydende maatte blive afholdt af Byens Kasse, da man havde Overenskomst med Værten om, at han kun skulde betale efter 10000 Kr. Det projekterede Pissoir vilde blive afgivet i muret Stand til Brolægningsvæsenet, som saa maatte overtage Installation, Montering, Vandafgift og Tilsyn.

J a k o b J e n s e n syntes, at det var lidt for tidligt at tale om, hvorvidt 10000 Kr. slog til eller ej. Det vilde først vise sig, naar Arbejdet var fuldført.

Overgik til 2. Behandling og henvistes til Budgetudvalget.

